

Barn på flykt, barn som försvinner

Drygt 400 ensamkommande barn försvann eller avvek under förra året. Svåra att nå och hjälpa. Men så länge barn försvinner till tiggeri, drogmissbruk, prostitution, tvångsarbete och kriminalitet får ingen ge upp.

Jag deltog nyligen i ett seminarium med rubriken Ensamkommande flyktingbarn som försvinner. Seminariet arrangerades av Skyddsvärnet. Det var ett bra seminarium. Befriande att få lyssna till fakta av osentimentala föreläsare som inte var ute för att varken slå larm, skrämma upp eller agitera. **Staffan Ponnert**, Migrationsverket och **Peter Mattsson**, Gränspoliserna i Stockholm.

Seminariet väckte mitt intresse för att fördjupa mig i frågan. Jag har läst rapporter, artiklar och redovisningar och lyssnade till dem som vet mer än jag. Och blivit både förtvivlad, upprörd och desillusionerad, men samtidigt också stärkt i övertygelsen om att vi inte får ge upp. Ingen får ge upp, någonsin, så länge barn försvinner till människohandel i form av tiggeri, drogmissbruk, prostitution, tvångsarbete och kriminalitet.

Under 2015 sökte 160 000 människor asyl i Sverige. Av dem var 35 000 ensamkommande barn under 18 år. En stor majoritet, närmare 25 000, kom från Afghanistan. Hälften av dem kom via Iran där de haft tillstånd att vistas, men där deras tillvaro varit högst osäker. Övriga kom från Syrien, Somalia och Etiopien. De allra flesta registrerade sig och sökte asyl.
– Sverige är attraktivt främst för att man ser möjlighet till utbildning och ett bättre liv, sa Staffan Ponnert.

Utöver dem som söker asyl kommer en stor grupp ungdomar som varken registrerar sig eller söker asyl, främst från Marocko

och Algeriet. De ser ansökan som lönlös och har låg tilltro till myndigheter eller till att de ska kunna få hjälp. Lever på gatan, bor på transitboenden enstaka nätter och säger ofta att de är på väg någon annanstans.

Migrationsverket uppskattar att drygt 400 ensamkommande barn försvann eller avvek under förra året. Därav kom omkring en tredjedel från Afghanistan och en tredjedel från Marocko. Enligt Länsstyrelsens kartläggning Ensamkommande barn som försvinner – nulägesanalys, rapport 2016:1, har omkring 300 barn per år försvunnit under de senaste fyra åren. Det är en heterogen grupp. De flesta är tonåringar och killar. Gemensamt är att de flyr från fattigdom, krig och förföljelse. En stor del av de marockanska barnen har levt på gatan redan innan de kom hit och har inga förhoppningar om att få ett liv i "innanförskap".

Det finns olika skäl till att barn försvinner, den långdragna asylprocessen, oändamålsenliga boenden och avsaknad av ett barnperspektiv i bemötandet, men också att de söks upp och rekryteras av kriminella nätverk och människohandlare.

Enligt barnkonventionen har vi åtagit oss att skydda de barn som finns inom landets gränser. I dag klarar vi inte detta och har därför har fått skarp kritik från FN:s barnrättskommitté.

Alla myndigheter tycks vara överens om att många av ungdomarna är svåra att hjälpa, framförallt de nordafrikanska barnen som inte vill eller vågar ha med myndigheter att göra.

På myndigheters vis talas om nödvändigheten av förbättrad samverkan. Och visst, men vi som varit med länge vet hur svårt det är att få till stånd en fungerande samverkan.

Någon enkel lösning finns inte. Förutom någonstans att bo behöver barnen få ett anständigt bemötande, bli lyssnade till och tagna på allvar, få hjälp att se framåt och bli så tryggade som möjligt i sin tillvaro. För att detta ska vara möjligt behövs människor. Både professionella och så kallade

vanliga. Därför bör alla som kan bli familjehem, god man, kontaktperson, volontär på flyktingboenden eller vad som helst.

Vi lever i ett av världens mest välmående länder, men det betyder inte att alla har det bra. Vi får aldrig ge upp.

Gun-Lis Angsell